

YUNIBESITHI YA PRETORIA

TŠWELETŠOPELE YA PIHLELELO YA MOŠUPATSELA WA TSHEDIMOŠO

**E BEAKANTŠWE GO YA KA KAROLO YA 14 YA MOLAO WA PHIHLELELO YA
TSHEDIMOŠO WA 2000 (BJALE KA GE O MPSHAFADITŠWE) (PAIA)**

LENANEO LA DITENG

1. NEPO YA MOŠUPATSELA WO WA PAIA.....	2
2. TLHOMO YA YUNIBESITHI	2
3. TLHALOŠO YA SEBOPEGO LE MEŠOMO YA YUNIBESITHI.....	3
4. MOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠO LE MOTLATŠAMOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠO	4
5. TLHAHLI YA KA MOO PAIA E KA ŠOMIŠWAGO KA GONA LE KA MOO E KA HWETŠWAGO KA GONA	6
6. GO HWETŠAGALA GA MOŠUPATSELA WA PAIA	8
7. GO BOLOKWA GA DIREKOTO: DIKAROLO TŠA LE MAGARO AO YUNIBESITHI E BOLOKAGO DIREKOTO	8
8. MAGORO A TSHEDIMOŠO YEO E HWETŠWAGO NTLE LE GO E KGOPELA	12
9. DITIRELO TŠEO MALOKO A SETŠHABA A KA DI HWETŠAGO LE KA MOO DITIRELO TŠEO DI KA HWETŠWAGO GONA	12
10. GO KGATHA TEMA MO GO DIRENG DIPHOLISI LE GO TŠEENG DIPHETHO MO YUNIBESITHI	13
11. TŠHIRELETŠO YA TSHEDIMOŠO YA MOTHO	13
12. GO MPSHAFATŠWA GA MOŠUPATSELA.....	13

1. NEPO YA MOŠUPATSELA WO WA PAIA

Nepo ya mošupatsela wo ke go tsebiša setšhaba ka:

- 1.1. Mohuta wa direkoto tše di lego gona mo Yunibesithi ntle le go dira kgopelo ya semmušo ya PAIA;
- 1.2. naa o ka dira bjang kgopelo ya rekoto;
- 1.3. fihlelela tshedimošo ya kgokagano ya motho yo a tla ba thušago go fihlelela rekoto;
- 1.4. ditharollo ka moka le ditirelo tšebo ba ka di hwetšago le gore ba ka di fihlelela bjang;
- 1.5. phihlelelo ya tlhahli ya PAIA yeo e mpshafaditšwego ke Molaodi;
- 1.6. nepo le tlhalošo ya tshedimošo ya motho yeo go šoganwego le yona;
- 1.7. e ka ba Yunibesithi e fetišetša goba e šogana le tshedimošo ya motho ka ntle ga Afrika Borwa gomme ge go le bjalo, baomogedi ba tshedimošo yeo ya motho ke bo mang: le
- 1.8. e ka ba Yunibesithi e na le magato a tshireletšo ya maleba go šireletša tshedimošo ya motho ye ba e swerego.

2. TLHOMO YA YUNIBESITHI

Yunibesitho ya Pretoria ke institutšene ya thuto ya godimo ya setšhaba yeo e hlomilwego le go akaretšwa go ya ka Molao wa Thuto ya Godimo wa 101 wa 1997.

2.1 MAIKEMIŠETŠO / TAOLELO

Maikemišetšo a Yunibesithi ke go ba yunibesithi ya ketapele ya dinyakišišo tša go tsenelela ka Afrika, e lemogwe lefaseng ka boleng bja yona, go ba maleba ga yona le khuetšo, gape le go tlhabolla batho, go hlola tsebo le go dira phapano mo gae le lefaseng ka moka.

Go latela temogo le bokgoni mo mešomong ya yona ye bohlokwa ya dinyakišišo, go ruta le go ithuta, le go kopanya go boledišana le badudi le ditšhaba ka tše, re šomiša boleng, go ba maleba, phapano le go swarelela bjalo ka diswai tša rena tša taetši.

Pono ya Yunibesithi ya Pretoria ya go ba yunibesithi ya ketapele ya dinyakišišo tša go tsenelela e bolela gore mokgwa wa tlhahlo e tla ba go hloma mešongwana ye bohlokwa ya dinyakišišo, go ruta le go ithuta, gomme go tšwa go se, go boledišana le badudi, ka maatla ka ditaba tša setšhaba le tša selete, le go akanya mošomo wa yona wa thuto mo legatong la lefase. Seo se lego gare ga mokgwa wa Yunibesithi ke gore e ka le gore e swanetše go ba le

khuetšo ye botse go ditšhaba tša yona tša kgauswi le tša kgole le ditikologo, gomme seo ke gape se tla dula e le hapo ya tšweletšo ya tsebo yeo e bolelago le setšhaba sa thuto sa lefase.

3. TLHALOŠO YA SEBOPEGO LE MEŠOMO YA YUNIBESITHI

Yunibesitho e šoma go ya ka Molao wa Thuto ya Godimo, Molawana le Melao wa Institušene ya Yunibisithi.

Molawana wa Yunibesithi ya Pretoria o dumelatšwe ke Tona ya Thuto ya godimo go ya ka Molao wa Thuto ya Godimo wa 101 wa 1997 le go kgontšha molao ofe goba ofe goba ditlhahli tše di lebanego le Yunibesithi ya Pretoria le go godiša taolo ya go šoma ya maikarabelo le pušo ya Yunibesithi malebana le dilo tše di se a bolelwago ke molao.

Dibopego tša Yunibesithi di boletšwe ka mo fase, gomme mešomo ya tšona e ka hwetšwa ka Melawaneng (e hwetšagala wepsaeteng ya rena mo letlakaleng la [Dipholisi le ditokumente tše dingwe tše bohlokwa](#) goba di ka hwetšwa go <https://www.up.ac.za/article/2754069/up-policies-and-other-important-documents>):

3.1. Dibopego tša taolo:

3.1.1. Mokhanseliri

3.1.2. Motlatšamokhanseliri le Hlogo

3.1.3. Taolophethiši

3.1.3.1 Batlatšahlogo

3.1.3.2 Balaodibagolophethiši

3.1.3.3 Morejistara

3.1.3.4 Mohlankedimogolo wa Phethagatšo

- 3.1.4. Khansele le Dikomiti tša Khansele
- 3.1.5. Senate le Dikomiti tša Senate
- 3.1.6. Mafapha, dikgoro, dikolo le dibopego tše dingwe tša thuto bjale ka ge di laolwa ke Khansele
- 3.1.7. Dikgoro tša ditirelo tša Profešene tša go fapano le diofisi tše dingwe, mekgatlo goba dibopego bjale ka ge go laolwa ke Khansele
- 3.1.8. Foramo ya Institušene
- 3.1.9. Khansele ya Lekgotlakemedi la Baithuti
- 3.1.10 Mohlakano
- 3.1.11 Bašomi ba thuto ba Yunibesithi
- 3.1.12 Bašomi ba ditirelo tša profešene ba Yunibesithi
- 3.1.13 Baithuti ba Yunibesithi
- 3.1.14 Dithoto le methopo ka moka tša Yunibesithi

4. MOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠO LE MOTLATŠAMOHLANKEDI WA TSHEDIMOŠO

4.1. Mohlankedi wa Tshedimošo

Leina le sefane:	Prof T Kupe
Maemo:	Motlatšamokhanseliri le Hlogo
Atrese ya lefelo:	Yunibesithi ya Pretoria khutlo ya Tsela ya Lynnwood le Mokgotha wa Roper Hatfield
	Afrika Borwa
Atrese ya poso:	Yunibesithi ya Pretoria Private bag X20 Hatfield 0028 Afrika Borwa
Nomoro ya Mogala:	(012) 420-2900

Emeile: informationofficer@up.ac.za

4.2. Motlatšamohlankedi wa Tshedimošo

Leina le sefane: Prof CMA Nicholson

Maemo: Morejistara

Atrese ya lefelo: Phapoši ya 4 – 23

Moago wa Taolo

khutlo ya Tsela ya Lynnwood & Yunibesithi

Hatfield

Pretoria

Atrese ya Poso: Private bag X20

Hatfield 0028

Afrika Borwa

Nomoro ya mogala: (012) 420-4236

Nomro ya fekse: (012) 420-5849

Emeile: regis@up.ac.za

Atrese ya lefelo ya Yunibesithi ya Pretoria ya Khamphase ya Hatfield, yeo e lego legae la taolo ya rena ya gare ke:

khutlo ya Tsela ya Lynnwood le Mokgotha wa Roper

Hatfield

Afrika Borwa

Atrese ya poso:

Yunibesithi ya Pretoria

Private bag X20

Hatfield 0028

Wepsaete: <http://www.up.ac.za>

Ge o na le dipotšišo dife goba dife ka ga PAIA goba Mošupatsela wo, o kgopelwa go re romela emeile go informationofficer@up.ac.za goba kgokagana le rena ka tshedimošo ya kgokagano yeo e filwego karolong ye.

5. TLHAHLI YA KA MOO PAIA E ŠOMIŠWAGO KA GONA LE GORE O KA HWETŠA BJANG TLHAHLI

5.1. Molaodi o, go ya ka Karolo ya 10(1) ya PAIA, o tla mpshafatša le go dira gore Tlhahli ye e mpshafaditšwego ya ka moo o ka šomišago PAIA (Tlhahli) e be gona, ka mokgwa le tsela ya go kwešišega, bjale ka ge e ka nyakwa ke motho yoo a nyakago go phethagatša tokelo efe goba efe bjale ka ge go letetšwe ka go PAIA le Molao wa Tšhireletšo ya Tshedimošo ya Motho wa 2013 (POPIA).

5.2. Tlhahli ye e gona ka polelo ye nngwe le ye nngwe ya semmušo ya Afrika Borwa.

5.3. Tlhahli ye e hlaloša:

5.3.1. Kgopolu ya PAIA le POPIA;

5.3.2. atrese ya poso le ya mokgotha, nomoro ya mogala le ya fekse le, ge e le gona, atrese ya emeile ya:

5.3.2.1 Mohlankedu wa Tshedimošo, le

5.3.2.2 Motlatšamohlankedu wa Tshedimošo yo mongwe le yo mongwe wa mokgatlo wo mongwe le wo mongwe wa setšhaba go ya ka karolo ya 17(1) ya PAIA le karolo ya 56 ya POPIA;

5.3.3. mokgwa le tsela ya kgopelo ya go fihlelala rekoto ya mokgatlo wa setšhaba wo o hlalošitšwego ka karolong ya 11 ya PAIA;

5.3.4. thušo ye e lego gona go tšwa go Mohlankededi wa Tshedimošo wa mokgatlo wa setšhaba go ya ka PAIA le POPIA;

5.3.5. thušo yeo Molaodi a ka e fago go ya ka PAIA le POPIA;

5.3.6. dikarabo ka moka tše di lego gona ka molao malebana le molao goba go palelwa ke go šoma go ya ka tokelo goba mošomo wo o abilwego goba o filwego ke PAIA le POPIA, go akaretša mokgwa wa go tšweletša-

5.3.6.1 boipiletšo bja ka gare;

5.3.6.2 boipelaetšo go Molaodi; le

5.3.6.3 kgopelo le kgorotsheko kgahlanong le sephetho ka Mohlankededi wa Tshedimošo wa mokgatlo wa setšhaba, sephetho ka boipiletšo bja ka gare goba sephetho ka Molaodi;

5.3.7. dinyakwa tša karolo ya 14 ya PAIA tše di nyakago gore mokgatlo wa setšhaba o tšweletše mošupatsela le ka moo o ka hwetšago mošupatsela;

5.3.8. dinyakwa tša karolo ya 15 ya PAIA yeo e fago kutollo ya boithaopo bja magoro a direkoto ke mokgatlo wa setšhaba;

5.3.9. ditsebišo tše di tšweleditšwego go ya ka Karolo ya 22 ya PAIA malebana le ditefo tše di swanetšwego go lefša mabapi le dikgopelo tša phihlelelo; le

5.3.10. melawana yeo e dirilwego go ya ka karolo ya 92 ya PAIA.

5.4 Maloko a setšhaba a ka lekola goba a dira dikopi tša Tlhahli mo diofising tša mokgatlo wa setšhaba, go akaretša ofisi ya Molaodi nakong ya diiri tša mošomo. Tlhahli e ka hwetšwa gape go-

5.4.1 Ka kgopelo go Mohlankededi wa Tshedimošo;

5.4.2 go tšwa wepsaeteng ya Molaodi (<https://www.justice.gov.za/inforeg/>).

6. GO BA GONA GA MOŠUPATSELA WO WA PAIA

- 6.1. Mošupatsela wo wa PAIA o gona ka dipolelo tše di latelago tša semmušo tša Afrika Borwa:
- 6.1.1. Seisemane
  - 6.1.2. Seafrikanse
  - 6.1.3. Sepedi
- 6.2. Kopi ya Mošupatsela wo goba kgatišo ye e mpshafaditšwego ka gona, e gona:
- 6.2.1. mo wepsaeteng ya rena ya letlakala la [Dipholisi le ditokumente tše dingwe tše bohlokwa](#) goba go <https://www.up.ac.za/article/2754069/up-policies-and-other-important-documents>;
  - 6.2.2. mo khamphaseng ya rena mo Hatfield gore setšhaba se lekole nakong ya diiri tša mošomo;
  - 6.2.3. go motho yo mongwe le yo mongwe ge a kgopela le ka morago ga go lefa tefo ya go kwagala yeo e beilego; le
  - 6.2.4. go Molaodi wa Tshedimošo ge di kgopelwa
- 6.3. Tefo ya kopi ya mošupatsela bjale ka ge e tšweleditšwe ka go Koketšo ya B ya Melawana, e tla lefiwa go letlakala le lengwe le lengwe la kopi ya bogolo bja A4.

7. GO BOLOKA DIREKOTO: MABAKA AO LE MAGORO AO YUNIBESITHI E BOLOKAGO DIREKOTO

(Lemoga: Tše di latelago ke dišupo tša botlalo tša tshedimošo ye Yunibesithi e nago le yona. Le ge go le bjalo, ga e bolele gore tshedimošo ye e tla ba gona ge e nyakwa, ka ge tše dingwe tša direkoto e ka ba tša sephiri goba tša mohuta wa sephiri, wo o ileditšwego.

Dikarolo tše yunibesithi e swerego direkoto tša tšona	Magoro le direkoto tše di swerwego
Baithuti	Tshedimošo ya taodišophelo

	<p>Mangwalo a dithuto a pele</p> <p>Direkoto tša dithuto</p> <p>Direkoto tša maitshwaro</p> <p>Dipalolopalo le diprofaele tša baithuti</p> <p>Maemo a ditšelete</p> <p>Tshedimošo ya go kgala</p> <p>Dipasari le dikadimišo</p> <p>Matlakala a dithahlolo (a hwetšwa fela go ya ka Melawana ya yunibesithi ya G14)</p>
Dipholisi tša Dikgwebo:	<p>Ditshepedišo le ditlhahli tša ka gare</p> <p>Ditaelo</p> <p>Ditokumente tša dipholisi</p> <p>Melao le melawana</p> <p>Tshedimošo ya puku ya ngwaga</p>
Taolo ya Dikopano:	<p>Lenaneo le metsotso ya:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dikopano tša khansele • Dikopano tša Senate • Dikomiti tša Khansele le Senate • Balaodibagolo • Diboto tša mafapha • Dikgoro • Dikomitiphethiši • Dikomiti tša go fapafapana • Lekgotlakemedi la Baithuti (SRC), baabi ba ditirelo le mekgatlo ya baithuti

Bahlankedi le maloko:	Mokhanseliri Khanele ya Yunibesithi Senate Dikomiti tša Khanele le Senate Balaodibagolo Mafapha le Diboto tša mafapha Diforamo tša Diinstitušene Dibopego tša baithuti Mehlakano le Baithuti ba Maloba
Diphatlalatšo:	Dipuku tša ngwaga Dipego Mananeo Diatrese le dipolelo Dijenale Dikuranta Dipuku tša maitokišetšo, ditsekana, diphatlalatšo tša go fapan Dipukwana, ditšhupamabaka le ditlhahli Dithesisi le ditesitheisene
Bašomi:	Direkoto tša bašomi Dipalopalo tša bašomi Go thwalwa ga go lekana Tshedimošo ya tlhabollo ya mabokgoni Tshedimošo ya go kgala
Ditšhelete:	Baadimiši Baadimi

	<p>Megolo</p> <p>Dithoto</p> <p>Ditekanetšo</p> <p>Ditatemate tša ditšelete</p> <p>Dipego tša tlhakišo ya ka Gare</p> <p>Dipeeletšo</p> <p>Inšorense</p> <p>Dinyakišišo tša go ikgetha</p>
Tshedimošo ya taolo le phethagatšo malebana le ditirelo tša profešene tše di latelago tša Yunibesithi:	<p>Tšweletšopele ya Thuto</p> <p>Ngwadišo le Taolo ya Baithuti</p> <p>Taolo ya Dinolofatši</p> <p>Ditšelete</p> <p>Methopo ya Batho</p> <p>Tshedimošo le Taolo</p> <p>Ditirelo tša Theknolotši ya Tshedimošo</p> <p>Kaonafatšo ya Institušene</p> <p>Peakanyo ya Institušene</p> <p>Tlhakišo ya ka Gare le Ditirelo tša Phethagatšo</p> <p>Ditirelo tša Molao</p> <p>Ditirelo tša Bokgobapuku</p> <p>Tšweletšopele ya Dinyakišišo</p> <p>Merero ya Bodulo le Madulo</p> <p>Ditirelo tša Tshireletšo</p> <p>Merero ya Baithuti</p> <p>Ofisi ya Diphetogo</p>

	TuksSport Bolotadingwalwa ba UP (Yunibesithi ya Pretoria)
Tshedimošo ya taolo le phethagatšo malebana le Mafapha a a latelago le Dikgoro tša wona, Dikolo, Diinstitute, Makala, Dibiro, Disenthara le Dihlopha:	Lefapha la Bomotho Lefapha la Disaense tša Tlhago le Temo Lefapha la Molao Lefapha la Thutatumelo le Bodumedi Lefapha la Disaense tša Ekonomi le Taolo Lefapha la Disaense tša Bongakadiruiwa Lefapha la Thuto Lefapha la Disaense tša Maphelo Lefapha la Boentšenere, Tikologo ya Kago le Theknolotši ya Tshedimošo Institute ya Gordon ya Saense ya Kgwebo (GIBS)

8. MAGORO A TSHEDEMOŠO YEO E HWETŠWAGO NTLE LE GO E KGOPELA

Tshedimošo ka moka yeo Yunibesithi e e phatlalatšago mo wepsaeteng ya yona (<http://www.up.ac.za>) e hwetšagala ntle le go e kgopela gomme ga go nyakege tshepetšo ya semmušo go hwetša direkoto tšeо.

9. DITIRELO TŠEO MALOKO A SETŠHABA A KA DI HWETŠAGO LE KA MOO DITIRELO TŠEO DI KA HWETŠWAGO

O ka bala ka ditirelo tša rena le go di fihlelala ka go ya letlakaleng la ‘About us’ mo wepsaeteng ya rena: www.up.ac.za/article/2749257/about-us

10. O KGATHA TEMA MO GO DIRENG DIPHOLISI LE GO TŠEENG DIPHETHO MO YUNIBESITHI

Setšhaba sa Yunibesithi se ka kgatha tema mo go hlongweng ga pholisi le go tšeeng diphetho mo Yunibesithi bjale ka ge go boletšwe ka go Molao wa Thuto ya Godimo wa 101 wa 1997 le go ya ka ditshepedišo tša ka gare tšeong go kwanwego ka tšona nako le nako le makgotla a baemedi a maleba.

11. TŠHIRELETŠO YA TSHEDEMOŠO YA MOTHO

Tshedimošo ya motho ke tshedimošo ye nngwe le ye nngwe ye e lebanego le go phela o le tee moo go bonagalago, setsebi sa molao seo se lego gona. Re kgoboketša le go šomiša tshedimošo ya motho ge re aba ditšweletšwa le ditirelo tša ren, ge re dira dinyakišišo, le go laola institušene ya ren. Ditsebišo tša ren tša sephiri di gona mo wepsaeteng ya iGaPP – <https://www.up.ac.za/iGaPP-programme>. O ka hwetša tshedimošo ka botlalo mo ditsebišo tša sephiri sa ren ka ga:

- dinopo tšeong re šoganago le tshedimošo ya motho;
- magoro a dikarolo tša data ao re šoganago le tshedimošo ya motho;
- magoro a tshedimošo ye re šoganago le yona;
- magoro a baomogedi bao re ka abago tshedimošo ya motho;
- go fetišetšwa ga tshedimošo ya motho ka dinageng tše dingwe; le
- magato a tshireletšo ya tshedimošo ao re a phethagaditšego go kgonthiša sephiri, botshepegi le go ba gona ga tshedimošo ya motho.

12. GO MPSHAFATŠWA GA MOŠUPATSELA

Yunibesithi e tla, ge go hlokega, mpshafatša le go phatlalatša Mošupatsela ngwaga le ngwaga.